

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
SEKTOR ZA TRANSPORT I KOMUNIKACIJE
UDRUŽENJE MEĐUNARODNIH ŠPEDITERA

OPĆI UVJETI POSLOVANJA MEĐUNARODNIH ŠPEDITERA
BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, decembar/prosinac 2002. godine

I- DEFINICIJE POJMOVA

1.1 Isporka

Pojam isporuke podrazumijeva i isporuku u magacinskim poslovima.

1.2 Naručilac:

Pravno lice koje sa špediterom zaključi ugovor o uslugama prijevoza.

1.3 Roba za koju postoji opasnost od krađe

Roba koja je izložena povećanom riziku od pljačke i krađe, kao što su novac, plemeniti metali, nakit, satovi, drago kamenje, umjetnička djela, antikviteti, čekovne kartice, kreditne kartice ili druga sredstva plaćanja, vrijednosni papiri, dragocjenosti, dokumenti, alkoholna pića, duhanski proizvodi, kućna elektronika, telekomunikacijska oprema, uređaji i oprema za elektronsku obradu podataka i čip-kartice.

1.4 Primalac

Pravno lice kome se roba isporučuje na osnovu ugovora o uslugama transporta ili na osnovu odgovarajućih uputstava naručioca ili nekog drugog lica ovlaštenog da njome raspolaže.

1.5 Vozilo

Prijevozno sredstvo koje se koristi za transport robe na saobraćajnicama.

1.6 Opasne robe

Robe koja čak i u toku normalnog načina transporta, skladištenja ili drugih aktivnosti mogu predstavljati neposrednu opasnost za lica, vozila i pravnu imovinu trećih lica. Opasnim materijama se posebno smatraju one robe koje spadaju u polje primjene relevantnih zakona i uredbi o opasnim robama, kao i propisa o opasnim materijama, vodi ili otpadu.

1.7 Sredstva za utovar

Sredstva za slaganje paketa i formiranje utovarnih jedinica, npr. palete, kontejneri, zamjenjivi nosači, spremnici.

1.8 Mjesto utovara/istovara

Poštanska adresa, osim ako strane nisu utvrdile neku preciznije definisanu lokaciju.

1.9 Vrijeme realizacije

Vremenska odrednica (datum, vrijeme) do koje se određena usluga mora izvršiti, npr. vremenski okvir ili termin.

1.10 Paketi

Pojedinačni komadi ili jedinice formirane od strane naručioca u cilju realizacije naloga, sa i bez sredstava za utovar, koje špediter mora tretirati kao cjelinu.

1.11 Štetni događaj

Smatrat će se da je određeni štetni slučaj nastupio ako oštećena strana zahtijeva izmirenje svog potraživanja za štete nastale uslijed nekog vanjskog događaja na osnovu ugovora o transportu ili ako je u pitanju potraživanje koje oštećena strana objavi umjesto potraživanja na osnovu ugovora o transportu; Štetni događaj nastaje kada, kao rezultat vanjskog događaja, više oštećenih strana ima potraživanja na osnovu više ugovora o transportu.

1.12 Tačka kontakta

U periodu nakon preuzimanja i prije isporuke robe od strane špeditera tačkom kontakta se smatra lokacija svake primopredaje robe koju izvrši jedno pravno lice drugom pravnom licu, lokacija svakog pretovara iz jednog vozila u drugo, svako skladištenje (kao i privremeno skladištenje).

1.13 Špediter

Pravno lice koje sa naručiocem zaključi ugovor o uslugama transporta. Špediteri u ovom smislu posebno predstavljaju prijevoznici tereta u smislu

1.14 Ugovori o uslugama transporta

Špediterski ugovori za sve vrste djelatnosti, bez obzira na to da li se one odnose na špediciju, prijevoz tereta, pomorski transport, skladištenje ili druge poslove koji su obično povezani sa špedicijom (npr. carinjenje, praćenje pošiljki, pretovar).

To također uključuje i logističke usluge tipične za špeditersku djelatnost, pod uslovom da su iste u uskoj vezi sa transportom ili skladištenjem robe, a posebno aktivnosti kao što su formiranje utovarnih jedinica, komisioniranje, etiketiranje i vaganje robe i obrada povrata.

Kao ugovori o prijevozu tereta također se smatraju i ugovori za ustupanje na korištenje motornih vozila s posadom u skladu sa uputama naručioca.

1.15 Utovarivač

Pravno lice koje predaje robu na prijevoz po ugovoru o uslugama transporta ili na osnovu važećih uputstava.

1.16 Bitne ugovorne obaveze

Obaveze čije ispunjenje omogućava propisnu realizaciju ugovora o uslugama transporta i na čije se pridržavanje ugovorni partner može redovno osloniti.

1.17 Roba visoke vrijednosti

Roba čija stvarna vrijednost na mjestu i u trenutku preuzimanja iznosi najmanje 100 eura/kg.

1.18 Termin

Dogovoreni termin za dolazak špeditera na mjesto utovara ili istovara.

II – VAŽENJE UVJETA

Član 1.

Ovi opći uvjeti važe za sve poslove špedicije.

Smatrat će se da su se ugovorne strane sporazumjele o primjeni općih uvjeta, ako je špediter pismeno ukazao svom nalogodavcu da posluje po ovim uvjetima, a nalogodavac nije izričito i pismeno isključio njihovu primjenu.

Član 2.

Špediter je organizator otpreme i dopreme robe svim prijevoznim sredstvima i na svim prijevoznim putevima.

Ugovorom o špediciji obavezuje se špediter da radi prometa određene robe sklapa u svoje ime i za račun nalogodavca, odnosno u svoje ime i za svoj račun, Ugovor o prijevozu i druge ugovore potrebne za izvršavanje prijevoza, te da obavlja ostale uobičajene poslove i radnje, a nalogodavac

se obavezuje da mu isplati određene naknade.

Špediterski poslovi su naročito:

- davanje stručnih savjeta i učestvovanje u pregovorima radi zaključenja Ugovora o međunarodnoj prodaji s gledišta transporta, osiguranja, carinskih manipulacija, itd.;
- iznalaženje najpovoljnijih prijevoznih puteva i klauzula koje treba primijeniti u međunarodnoj prodaji i međunarodnom transportu robe radi zaštite interesa nalogodavca;
- osiguranje povlastica, refakcija i drugih pogodnosti od stranih i domaćih prijevoznika i drugih učesnika;
- organiziranje zbirnog prometa;
- organiziranje multimodalnog transporta robe i distribucije po sistemu "od vrata do vrata";
- zaključivanje ugovora o prijevozu u svim granama prometa;
- zaključivanje ugovora o utovaru, istovaru, pretovaru, sortiranju, pakovanju, odnosno vršenju ovih i sličnih usluga;
- zaključivanje ugovora o skladištenju robe;
- skladištenje robe;
- zaključivanje ugovora o osiguranju robe;
- zastupanje i obavljanje poslova u vezi sa carinjenjem robe (carinsko zastupništvo);
- uzimanje uzoraka, utvrđivanje količine robe bez izdavanja certifikata;
- učestvovanje u naplati isporučene robe;
- izdavanje špediterskih potvrda, kao instrumenta u plaćanju u vanjskotrgovinskom prometu robe, te izdavanje ostalih FIATA dokumenata;
- ispostavljanje ili pribavljanje transportnih i drugih dokumenata;
- kontroliranje obračunske ispravnosti transportnih dokumenata, te obračun transportnih i drugih troškova;
- poduzimanje mjera za obeštećenje u slučajevima gubitka, oštećenja ili zakašnjenja isporuke robe
- pribavljanje dozvola za prijevoz robe i ostalih dokumenata;
- organiziranje doleđivanja, te hranjenja i pojenja živih životinja;
- obavljanje usluga na međunarodnim sajmovima, samostalnim i specijalnim izložbama i sličnim priredbama u zemlji i inostranstvu,
- organiziranje unutarnje špedicije;
- obavljanje ostalih poslova uobičajenih u međunarodnoj špediciji.

III - OBIM PRIMJENE

Uvjeti se primjenjuju na sve ugovore o uslugama transporta koje je špediter sklopio u svojstvu izvođača.

Zakonske odredbe u vezi s kojima ugovorne strane nemaju pravo odstupanja putem eventualnih unaprijed formuliranih ugovornih uslova, imaju prednost u odnosu na uvjete.

Uvjeti se ne primjenjuju na poslove čiji isključivi predmet predstavljaju djelatnosti pakovanja, transport i skladištenje robe koju treba odšlepati ili odvesti na bezbjednu lokaciju, pohranjivanje i digitalizacija spisa; spisi su sve vrste fizičke i digitalizirane poslovne dokumentacije, isprava, nosača podataka i sličnih sredstava koja se koriste za prikupljanje informacija, teški transporti ili transporti na velikim udaljenostima, za čiju realizaciju je potrebna transportna dozvola ili posebna dozvola, usluge dizalica i prateći montažni radovi.

IV – P O N U D A

Član 1.

Ponuda špeditera obuhvata samo poslove koji su u njoj izričito navedeni.

Član 2.

Ponuda važi samo do roka određenog za njeno prihvatanje.

Član 3.

Ponuda u obliku jedne ukupne svote (kompletan forfaitni stav za sve faze špedicije, odnosno transporta), koja, pored ostalog, sadrži vozarinu, troškove carinskog zaustpništva, skladišninu i druge slične izdatke, važi prema okolnostima koje postoje u momentu kada je ponuda načinjena.

Troškovi koji nisu obuhvaćeni forfaitnim stavom nalogodavac će posebno nadoknaditi špediteru.

Nalogodavac ne može prenesti prihvaćene forfaitne stavove na treća lica bez pristanka špeditera.

V – N A L O G (DISPOZICIJA)

Član 1.

Otpremu robe, kao i poslove u vezi s otpremom robe špediter vrši na temelju naloga (dispozicije) nalogodavca.

Nalog (dispozicija) sadrži sve potrebne podatke o robi i njenim osobinama, tačne upute u pogledu njene otpreme i izvršenja poslova u vezi sa otpremom, a isto tako i druge podatke koji su potrebni za pravilno i pravovremeno izvršavanje datog naloga.

Član 2.

Nalogodavac je dužan obavijestiti špeditera o osobinama robe, kojima može biti ugrožena sigurnost lica ili dobara, ili nanesena šteta.

Kada se u pošiljci nalaze dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge skupocijene stvari, nalogodavac je dužan o tome obavijestiti špeditera i saopćiti mu njihovu vrijednost u momentu predaje radi otpreme.

Član 3.

Špediter je dužan da se pridržava dispozicije nalogodavca.

Nalogodavac će obavijestiti špeditera, ako prenose svoja prava iz ugovora o špediciji na treće lica.

Špediter je odgovoran prema trećem licu u granicama svojih obaveza prema svome nalogodavcu ako drugačije nije ugovoreno.

Član 4.

Kada je špediteru data dispozicija smatra se da mu je dato i ovlaštenje za plaćanje vozarina, dažbina i drugih troškova.

Nalogodavac će špediteru pravovremeno staviti na raspolaganje potrebna sredstva za plaćanje troškova iz stava 1. ovog člana, u protivnom će snositi posljedice.

Ukoliko naredbodavac uputi špeditera da se za sredstva iz stava 2. ovog člana obrati poslovnom partneru nalogodavca, nalogodavac je dužan prethodno na to obavezati svog poslovnog partnera. U ovakvim slučajevima špediter vrši naplatu na trošak i rizik naredbodavca,

na način da nalogodavac ostaje u obavezi prema špediteru ukoliko iz razloga koji su van njegovog domašaja ne uspije naplatiti troškove od poslovnog partnera.

Član 5.

Nalog (dispozicija) se u pravilu daje pismeno.

Nalog dat pismeno, telefonom, telegrafom ili telefaksom po pravilu treba biti potvrđen po mogućnosti istog, a najkasnije slijedećeg radnog dana.

Ako je nalog dat usmeno, telefonom, telegramom, telefaksom i E-mailom, a nije naknadno potvrđen u smislu prethodnog stava, špediter ne odgovara za štetne posljedice

Kada je nalog očito nepotpun, nejasan ili protivriječan špediter je dužan blagovremeno tražiti od nalogodavca potrebna razjašnjenja.

Ako je špediter u datim okolnostima u nemogućnosti pribaviti potrebno razjašnjenje, a slučaj ne trpi odlaganje, dužan je postupiti kao dobar privrednik štiteći interese nalogodavca, s tim da ga o tome odmah obavijesti.

Član 6.

Nalogodavac snosi sve posljedice nastale usljed pogreške, nepotpune, nejasne, protivriječne i prekasno date dispozicije.

Član 7.

Nalogodavac pravovremeno predaje špediteru sva dokumenta potrebna za izvršenje naloga (dispozicije).

Smatrat će se da nalogodavac nije predao špediteru potrebna dokumenta i u onim slučajevima kada njegov poslovni partner nije špediteru pravovremeno dostavio takva dokumenta.

Špediter ne odgovara za skrivene neispravnosti dokumenta.

Sve posljedice proistekle iz neispravnih dokumenata ili nepravovremenoj predaji špediteru snosi nalogodavac.

Špediter nije dužan predati, odnosno preuzeti robu uz davanje garancije.

Član 8.

Špediter koji izvršava nalog (dispoziciju) u pogledu naplate nalogodavčevog potraživanja od primaoca robe, ne ispituje osnovanost naloga niti preuzima jamstvo.

Ako primalac odbije da preuzme robu, špediter je dužan da o tome obavijesti nalogodavca i istovremeno poduzme potrebne mjere za njeno čuvanje do naknadnog naloga.

Nalogodavac će isplatiti špediteru, za poslove iz prethodnog stava, posebnu naknadu za usluge, te mu nadoknaditi sve troškove koje ima oko naplate potraživanja.

Član 9.

Kada nalogodavac izmijeni dispoziciju, čije je izvršenje već započeto, špediter će postupiti po izmijenjenoj dispoziciji ukoliko mu je to moguće, bez odgovornosti za posljedice izazvane izmjenom dispozicije.

Član 10.

Kada nalogodavac povuče datu dispoziciju, dužan je isplatiti špediteru naknadu za već učinjene usluge, kao i naknadu za prouzrokovane troškove.

Član 11.

1. Obaveze naručioca prilikom dodjeljivanja naloga; obaveze informisanja, posebne vrste roba

1.1 Naručilac blagovremeno obavještava špeditera o svim poznatim, bitnim faktorima koji utiču na izvršenje naloga. Navedeno uključuje

1.1.1 adrese, vrsta i stanje robe, bruto-težinu (uključujući pakovanje i sredstva za utovar koja je obezbijedio naručilac) ili drugačije naznačenu količinu, oznake, brojeve, broj komada i vrstu pakovanja, posebne karakteristike robe (kao što su žive životinje, biljke, stepen kvarljivosti), vrijednost robe (npr. za carinske svrhe ili osiguranje robe prema Tački 21), i rokove isporuke,

1.1.2.sve obaveze na osnovu propisa iz oblasti javnog prava, npr. obaveze iz domena carinskog

zakona, zakona o spoljnoj trgovini (posebno po pitanjima robnog embarga za fizička lica ili države) te obaveze po pitanju sigurnosnih propisa,

1.1.3 prava industrijskog vlasništva koja postoje u odnosu na treća lica, npr. ograničenja koja postoje po pitanju trgovačkih marki i licenci u vezi sa posjedovanjem robe, kao i pravne ili službene prepreke koje sprječavaju realizaciju narudžbe,

1.1.4 posebne tehničke kriterije za prijevozna sredstva i posebnu opremu za osiguranje tereta koju treba da obezbijedi špediter.

1.2 U slučaju transporta opasnih materija, naručilac je dužan pismeno obavijestiti špeditera o količini i o tome o kojoj vrsti rizika se tačno radi te, ako je potrebno, o mjerama predostrožnosti koje isti treba preduzeti. Ukoliko se radi o opasnoj robi u smislu Zakona o prijevozu opasnog tereta ili o drugim vrstama tereta na čiji prijevoz ili skladištenje se primjenjuju posebni propisi o opasnim tvarima ili otpadu, naručilac je dužan saopštiti podatke koji su potrebni za propisnu realizaciju naloga, a posebno podatke o klasifikaciji prema relevantnom zakonu o opasnoj robi. Isti je dužan da najkasnije pri preuzimanju robe uruči svu potrebnu dokumentaciju.

1.3 U slučaju robe visoke vrijednosti ili robe za koju postoji opasnost od krađe, naručilac je dužan u pismenoj formi obavijestiti špeditera o vrsti i vrijednosti robe i postojećem riziku, kako bi špediter mogao donijeti odgovarajuću odluku o prihvatanju naloga ili poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osigurala sigurna realizacija narudžbe bez oštećenja robe. Ukoliko prihvati navedeni nalog, špediter je dužan poduzeti odgovarajuće mjere bezbjednosti u svrhu zaštite robe.

1.4 Naručilac je dužan dostaviti špediteru sve potvrde i druge dokumente kao i informacije (npr. tarifnu klasifikaciju) koje su posebno neophodne za propisno obavljanje carinskog ili drugog zakonom propisanog postupka, što uključuje i sigurnosne kontrole, npr. u slučaju pošiljaka putem avio-transporta.

VI – PRIHVAT I PREDAJA ROBE

Član 1.

Špediter je primio robu, kada ju je preuzeo radi otpreme.

Smatra se da je predajom prijevozniku izvršena predaje robe.

Ukoliko nije protivno ugovoreno, špediter može sam izvršiti prijevoz, u cijelosti ili djelimično.

Ako špediter izvrši prijevoz, ima prava i obaveze prijevoznika.

Član 2.

Špediter je dužan obavještavati nalogodavca o glavnim fazama transporta njegove robe.

Član 3.

Ako je nalogodavac zaključio ugovor za prijevoz robe morem, obavezno je da ugovori i uvjete iskrcaja i ukrcaja uobičajene u odnosima lukama.

Nalogodavac snosi troškove nastale zbog toga što lučko preduzeće ili brodar nije ispunjavao uvjete iskrcaja i ukrcaja, uobičajene u luci.

Nalogodavac snosi i troškove koji su nastali usljed zakrčenja luke, pristaništa, ranižiranih i sabirnih stanica i drugih prometnih punktova, nedostatka skladišnog prostora, nedostatka prijevoznih sredstava, čekanja broda u luci i drugih prijevoznih sredstava u pristaništima i željezničkim stanicama, prekovremenog produženog rada, čekanja u praznične i nedeljne dane

Član 4.

Špediter ne odgovara za obavještenja brodova i njegovog agenta u pogledu kretanja i dolaska broda, kao ni za obavještenja ostalih brodova.

Špediter je dužan da kontroliše podatke u vezi sa radom broda, naročito podatke u pogledu obračuna utrošenog vremena kod stojnica i prekostoynica, te odgovara za ove podatke.

Član 5.

Danguba prijevoznih sredstava za pošiljke kod kojih je špediter po transportnim dokumentima primalac, a koje nisu nastale dokazanom krivicom špeditera, snosi nalogodavac s pravom regresa prema preduzeću koje je skrivilo dangubu.

VII – TRANSPORTNI I PROPATNI DOKUMENTI

Član 1.

U pogledu dokumenata potrebnih za prijevoz robe špediter se može poslužiti postojećim tipskim ispravama-obrascima koji su uobičajeni u pojedinim granama prometa. Ukoliko u ovim dokumentima postoje klauzule kojima se umanjuje ili isključuje odgovornost prijevoznika, špediter za te klauzule ne odgovara.

Kada nalogodavac hoće da isključi neke klauzule u uobičajenim transportnim dokumentima, on će to izričito i pismeno, pravovremeno saopštiti špediteru.

Špediter je dužan upozoriti nalogodavca kada usljed isključenja ili dodavanja klauzula u transportnim dokumentima mogu očigledno nastati štetne posljedice.

Član 2.

Špediter ne ispituje pravovaljanost ovlaštenja donosioca popratnih dokumenata, kao ni potpisnika dispozicije.

Špediter, isto tako, po primljenoj dispoziciji ne ispituje da li postoje zakonske ili druge smetnje za otpremu robe, te da li postoje uvozna, izvozna ili tranzitna ograničenja, i tome sl.

Eventualni troškovi, nastali u vezi s tim, terete nalogodavca.

VIII – PRISPIJEĆE OŠTEĆENE POŠILJKE I POSTUPAK

Član 1.

Kada pošiljka stigne na odredište vidljivo oštećena ili s vidljivim koletarnim manjkom špediter je, ukoliko na tom mjestu zastupa primaoca, dužan bez odlaganja obavijestiti nalogodavca o oštećenju i o svim događajima značajnim za nalogodavca, te preuzeti sve potrebne mjere radi očuvanja njegovih prava prema odgovornom licu.

Član 2.

Ako špediter smatra da u interesu nalogodavca treba poduzeti izvjesne radnje, a ne može prethodno pribaviti njegovo uputstvo, ovlašten je izvršiti te radnje za račun i na rizik nalogodavca. Kada špediter na nekom pretovarnom mjestu zastupa i pošiljaoca i primaoca dužan je pažnjom dobrog privrednika štitiiti interese i jednog i drugog obavještavajućih ih o svom radu.

Član 3.

Špediter je dužan u slučaju generalne havarije obavijestiti nalogodavca o činjenicama koje je saznao.

IX – INSTRADACIJA

Član 1.

Kada dispozicija ne sadrži nalog o prijevoznom putu, prijevoznom sredstvu i načinu na koji tre otpremiti robu, špediter je ovlašten da odabere elemente koji će biti najpovoljniji za nalogodavca.

Član 2.

Kada se roba otprema željeznicom, a nalogodavac je naznačio samo prebivalište primaoca, bez oznake uputne stanice špediter će, ukoliko nije u mogućnosti pravovremeno pribaviti od nalogodavca potrebna razjašnjenja, pošiljku uputiti na onu stanicu koja je najpovoljnija za nalogodavca.

U ovom slučaju špediter ne odgovara za izbor stanice.

Član 3.

Špediter može denačne pošiljke otpremiti u zbirnom prometu, ako nije primio izričit drugačiji i pismeni nalog.

O poduzimanju i otpremi robe špediter je dužan izdati nalogodavcu, ako to nalogodavac zahtijeva, uobičajenu špeditersku potvrdu.

Špediter ima pravo na razliku u vozarini postignutu zbirnom otpremom, ali u tom slučaju nema pravo na potrebnu dodatnu naknadu.

Član 4.

Nalogodavac će u posebnom ugovoru, a u skladu s paritetom iz tog ugovora, obavezati svog partnera da se u pogledu transporta robe pridržava uputstava koje mu bude dao špediter.

Špediter ne odgovara za štetu, ako se nalogodavčev partner ne bude pridržavao njegovih uputstava.

X – ROKOVI

Član 1.

Špediter odgovara za rok otpreme ili isporuke samo ako se na to izričito obvezao, pa i onda u granicama odgovornosti vozara i drugih učesnika u transportu robe koje špediter angažira.

Član 2.

Špediter je dužan u mjestu pretovara robe postupiti savjesno i pažljivo, kako bi se pretovar obavio na najpovoljniji način.

Špediter ne odgovara za smetnje i zakašnjenja u pretovaru robe koji su posljedica propusta prijevoznika, pretovarnih i drugih preduzeća ili više sile.

Špediter ne odgovara za nepravovremeno postavljanje prijevoznih sredstava od strane vozara, te za nepravovremeno prispjeće robe uslijed zastoja u prometu i drugih smetnji.

XI – PREGLED PAKOVANJA

Član 1.

Nalogodavac, odnosno njegov partner dužan je da robu pakuje prema njenoj prirodi, obilježjima, te potrebama prijevoznog puta i prijevoznog sredstva.

Špediter ne odgovara za posljedice koje nastanu ako se nalogodavac, odnosno njegov partner

ne pridržavaju odredbi iz ugovora.

Ako špediter uoči da roba nije zapakovana ili inače nije spremljena za prijevoz kako treba, špediter je dužan upozoriti nalogodavca na te nedostatke.

Kada bi čekanje da ih nalogodavac otkloni bilo od štete za nalogodavca, špediter ih je dužan otkloniti na račun nalogodavca.

XII – UTVRĐIVANJE KOLIČINE

Član 1.

Ako drugačije nije ugovoreno špediter preuzima komadnu robu samo po broju komada, a rasutu robu prema navodima nalogodavca ili po transportnim dokumentima, bez odgovornosti za težinu, sadržaj odnosno prirodu robe.

Vaganje, mjerenje i brojanje robe i koleta vrši se samo po nalogu ili u slučaju očitog oštećenja ili manjka robe uz naplatu troškova i dodatne naknade.

Špediter može vagati robu i preko preduzeća koje se bavi tim poslom.

XIII – CARINJENJE

Član 1.

Smatra se da je davanjem naloga (dispozicije) za otpremu robe dat i nalog za carinjenje, ako nije izričito i pismeno drugačije ugovoreno.

U postupku carinjenja robe špediter nastupa u ime i za račun nalogodavca. Špediter podnosi carinska dokumenta na temelju podataka nalogodavca, odnosno njegovog poslovnog partnera. Špediter ne snosi odgovornost ukoliko se podaci ne slažu sa stvarnim stanjem. Nalogodavac je dužan nadoknaditi špediteru time proizrokovanu štetu.

Za obavljanje poslova carinskog zastupnika špediteru pripada posebna naknada.

Nalog za carinjenje robe ne sadrži obavezu špeditera da ispalti carinske pristojbe za račun nalogodavca.

Špediter određuje mjesto carinjenja kada ono u dispoziciji, odnosno propisima nije određeno.

XIV – OSIGURANJE

Član 1.

Špediter osigurava robu po izričitoj dispoziciji u vezi sa svakom pojedinom otpremom. Oznaka vrijednosti pošiljke u dispoziciji nije dovoljna sama po sebi, da bi se smatrala nalogom za osiguranje. Isto tako, osiguranjem jedne pošiljke ne nastaje obaveza špeditera da osigurava sve kasnije pošiljke svog nalogodavca.

Kada nalog za osiguranje ne sadrži posebne rizike koje treba pokriti osiguranje, špediter je dužan pokriti samo osnovne transportne rizike.

Ako nalogodavac nije dao nalog za osiguranje, ili je dao nalog za djelimično pokriće, štetne posljedice koje bi usljed toga nastale padaju na teret nalogodavca.

Špediter će obezbijediti zaključenje osiguranja robe (npr. osiguranje transporta ili skladištenja) pri osiguravajućem društvu po svom izboru, pod uslovom da to naručilac od njega zahtijeva prije primopredaje robe.

Špediter je dužan da zaključi osiguranje robe ako je to u interesu naručioca. Špediter ima pravo da podrazumijeva obavezu zaključenja osiguranja posebno ako je špediter je po prethodnom ugovoru o uslugama transporta već zaključivao osiguranje u sklopu poslovnog odnosa koji još uvijek traje, te ako je naručilac u izdatom nalogu naveo stavku "vrijednost robe koja se uzima u obzir pri osiguranju robe".

Pretpostavka interesa za sklapanjem osiguranja smatrat će da ne postoji posebno u slučajevima kada naručilac ne dozvoljava pokriće, kada sam naručilac obnaša funkciju špeditera, prijevoznika tereta ili vlasnika skladišta.

Prilikom zaključivanja osiguranja, špediter je dužan pridržavati se uputa naručioca, posebno u pogledu osigurane svote i rizika koje treba pokriti. Ukoliko ne dobije odgovarajuće upute, špediter mora po vlastitoj procjeni donijeti odluku o vrsti i obimu osiguranja i zaključiti ga po standardnim tržišnim uslovima.

Ako špediter zbog prirode robe koju treba osigurati ili iz nekog drugog razloga ne može dobiti osiguranje, dužan je o tome odmah obavijestiti naručioca.

Ako špediter po nalogu naručioca ugovori osiguranje nakon zaključenja ugovora, preuzet će obavezu naplate iznosa odštete ili druge aktivnosti u realizaciji slučajeva osiguranja i slučajeva havarije, za šta će primati odgovarajuću naknadu mimo refundacije njegovih troškova, a da pritom nije potrebno da se u vezi s tim sklopi zaseban sporazum. Visina naknade se utvrđuje u visini prosječne naknade koja se na datoj lokaciji isplaćuje za tu vrstu usluga. Ako istu nije moguće utvrditi, isplaćuje se naknada koja se smatra primjerenom.

Skladištenja, inventure i deklaracije vrijednosti

U slučaju naručenog skladištenja jamstvo špeditera za štete na robi je

1. prema odredbama ograničeno na posebna prava vučenja za svaki kilogram,
2. a maksimalno na 35.000 eura po štetnom slučaju.
3. Uz odgovarajuću doplatu dodatka čiju visinu je potrebno usaglasiti, naručilac može prije skladištenja pismeno navesti određenu vrijednost povišenja jamstva koja prelazi maksimalne iznose. U ovom slučaju, navedena vrijednost zauzima mjesto dotičnog maksimalnog iznosa.

4. Jamstvo špeditera za druge štete osim šteta na robi, uz izuzetak ličnih povreda i imovinske štete na robi trećih lica, u slučajevima naručenog skladištenja ograničeno je na 35.000 EUR po štetnom slučaju.

5. Jamstvo špeditera za štete - od čega se izuzimaju odgovoran za

5.1. štete koje budu nastale uslijed požara ili eksplozije na brodu bez dokaza da je požar ili eksplozija uzrokovana krivnjom špeditera, prijevoznika tereta ili njihovih službenika odn. ovlaštenih lica ili uslijed kvara na brodu,

5.2. štete koje se mogu pripisati nedostacima na njegovom, iznajmljenom ili unajmljenom brodu koji su postojali i prije početka putovanja, pod uslovom da špediter može dokazati da se nedostaci nisu mogli otkriti prije početka putovanja, uprkos tome što je isti obraćao dovoljnu pažnju na ispunjenje svih potrebnih uslove.

Kvalifikovana krivica

Isključenja i ograničenja odgovornosti ne važe ako je šteta prouzrokovana:

1. namjerno ili grubim nemarom od strane špeditera ili njegovih ovlaštenih lica ili
2. kršenjem bitnih ugovornih obaveza, pri čemu su zahtjevi za odštetu u ovom drugom slučaju ograničeni na tipičnu štetu koja se mogla predvidjeti.
3. štete koje budu nastale uslijed požara ili eksplozije na brodu bez dokaza da je požar ili eksplozija uzrokovana krivnjom špeditera, prijevoznika tereta ili njihovih službenika odn. ovlaštenih lica ili uslijed kvara na brodu,
4. štete koje se mogu pripisati nedostacima na njegovom, iznajmljenom ili unajmljenom brodu koji su postojali i prije početka putovanja, pod uslovom da špediter može dokazati da se nedostaci nisu mogli otkriti prije početka putovanja, uprkos tome što je isti obraćao dovoljnu pažnju na ispunjenje svih potrebnih uslove.

Osiguranje od odgovornosti špeditera

Špediter je dužan da zaključi i održava osiguranje od odgovornosti (osiguranje jamstva) kod osiguravajućeg društva po svom izboru po tržišnim uslovima, pri čemu to osiguranje treba pokrивati njegovu odgovornost u skladu sa ADSp i prema zakonu, i to u visini standardnih iznosa osiguranja od odgovornosti.

Dozvoljeno je sklopiti dogovor o maksimalnoj naknadi po štetnom slučaju, štetnom događaju i godini kao i dogovor o odgovarajućem vlastitom učešću špeditera.

Na odgovarajući zahtjev, špediter mora naručiocu dostaviti potvrdu da ima važeće osiguranje od

odgovornosti. Ukoliko ova potvrda ne bude dostavljena u razumnom roku, naručilac ima pravo vanrednog raskida ugovora o uslugama transporta.

Špediter se u odnosu na naručioca može pozvati na odredbe ADSp o materijalnoj odgovornosti odn. jamstvu, samo ako je u trenutku dodjeljivanja naloga obezbijedio zaključeno osiguranje koje pruža zaštitu u dovoljnom obimu.

XV – SKLADIŠTENJE ROBE

Član 1.

Špediter je dužan uskladištiti robu ako to zahtijeva komitent.

Špediter može uskladištiti robu bez posebnog naloga u svom skladištu ili u skladištu trećeg lica, ako daljnja otprema robe zahtijeva sortiranje, pakovanje, distribuciju, ili druge manipulacije.

Član 2.

Špediter je dužan da robu uskladišti u odgovarajućem skladišnom prostoru, rukovodeći se pri tom podacima komitenta, odnosno svojim poznavanjem robe.

Član 3.

Špediter je dužan izvijestiti komitenta o skladišnom preduzeću u kojem je roba uskladištena. Ovo obavještenje nije potrebno kada se uskladištava roba istog komitenta u uobičajeno skladište ili kod uobičajenog skladišnog preduzeća.

Član 4.

U skladištu trećeg lica roba se ima uskladištiti po pravilima važećim za to skladište ili prema postojećim običajima.

Član 5.

Uskladištenje robe u vlastita skladišta špediter vrši prema podacima dobivenim od komitenta, odnosno podacima sadržanim u prijevoznim i pratećim dokumentima. Štetu nastalu usljed netočnih i nepotpunih podataka snosi komitent.

U slučaju pomanjkanja takvih podataka mjerodavni su podaci koje bude utvrdio špediter

Ako špediter uoči na robi, uskladištenoj u vlastitom skladištu, ili njenoj ambalaži kakvo oštećenje, dužan je za račun komitenta preuzeti potrebne mjere za zaštitu robe, odnosno ambalaže.

Špediter ne vrši poseban nadzor nad uskladištenom robom, osim ako to izričito zahtijeva komitent, ili je takav nadzor potreban po prirodi robe.

Član 6.

Komitent može vršiti pregled uskladištene robe u pratnji ovlaštenog špediterovog predstavnika, a u skladu sa pravilima skladišta, kao i carinskim propisima, ako je u pitanju carinska roba.

Član 7.

Komitent je isključivo, preko špeditera, ovlašten da raspolaze uskladištenom robom.

Ako komitent ovo pravo prenese na drugog, izvjestiti će o tome, bez odlaganja, špeditera, isplatiti svoje obaveze špediteru i dati mu uputstva u pogledu daljeg postupka sa robom.

Član 8.

Po posebnim uslovima uskladištavat će se roba:

- a) eksplozivni, samozapaljivi i lako zapaljivi predmeti,
- b) roba koja širi neugodan miris,
- c) roba koja može stalno uticati na drugu uskladištenu robu,
- d) lako pokvarljiva roba koja je podložna propasti i truljenju,

- e) radioaktivne materije,
- f) volumenozna roba, prema odredbama komitenta ili skladištara,
- g) druga opasna roba.

Ako se neka roba pomenuta u prethodnom stavu preda na uskladištenje, a špediter nije upozoren na prirodu robe, komitent odgovara za nastalu štetu. Špediter je, osim toga, ovlašten da za račun i odgovornost komitenta odstrani ovu robu i prije nego što izvijesti o tome komitenta, ili da je proda na javnoj dražbi prema običajima mjesta gdje je roba uskladištena.

Član 9.

Špediter odgovara za propast ili oštećenje robe uskladištene u njegovom skladištu, ako sa robom nije postupio pažnjom urednog skladištara. Kada se roba ili ambalaža ošteti krivicom špeditera, on je dužan da na svoj teret otkloni nastalu štetu. Ako takva mogućnost ne postoji, špediter je dužan nadoknaditi nastalu štetu.

Član 10.

Špediter ne odgovara za nastalu štetu usljed toga što ona nije upakovana, odnosno što je nedovoljno ili neodgovarajuće pakirana.

Član 11.

Ako je šteta nastala usljed uskladištenja na otvorenom skladištu špeditera, uobičajeno je da se takva roba uskladištava na otvorenom skladištu, ili ako je takvo uskladištenje uslijedilo po nalogu komitenta, štetu snosi komitent.

Član 12.

Špediter ne odgovara za štetu prouzrokovanu višom silom. Isto tako ne odgovara za štetu zbog prirodnih svojstava stvari, ako i zbog curenja, plijesni, hrđe, prljanja i tome slično. Špediter je dužan da o šteti iz prethodnog stava, bez odlaganja, obavijesti komitenta.

Član 13.

Robu koja je uskladištena u osobnom skladištu ili u skladištu trećeg lica, špediter osigurava samo po pismenom nalogu komitenta.

Član 14.

Kad nalog za osiguranje ne sadrži bliže podatke, špediter osigurava robu u svom skladištu samo za slučaj požara i poplava.

Član 15.

Vidljive manjkove i štete na robi u skladištu špeditera, odnosno na njevoj ambalaži komitent utvrđuje odmah nakon preuzimanja.

Za manjkove i štete koje nisu vidljive i ne mogu se spolja utvrditi ima se izvršiti reklamacija špediteru preporučenim pismom u roku od osam dana po prijemu robe.

Roba se ne smije skloniti sa mjesta gdje je šteta ustanovljena sve dok špediter ne pregleda robu, te utvrdi štetu i njene uzroke.

Špediter je dužan da izvrši ovaj pregled u roku od sedam dana po saznanju za štetu.

XVI – NAKNADA ZA USLUGE I NAKNADA TROŠKOVA

Član 1.

Špediter ima pravo na naknadu za svoje usluge, kao i naknadu svojih troškova.

Naknada se utvrđuje tarifom ili posebnim ugovorom.

Nalogodavac ostaje u obvezi prema špediteru i kada ga uputi da svoju naknadu naplati kod trećih lica.

Špediter ima za svoje usluge izvršene inostranom nalogodavcu pravo na naknadu za te usluge i naknadu svojih troškova u valuti zemlje u kojoj nalogodavac ima svoje sjedište, ili, po sporazumu, u nekoj drugoj valuti.

Kada je špediter, pozvan prije roka zastarjelosti, isplatio manje zaračunatu vozarinu, carinske pristojbe, skladištninu, prekostojnice i tome slično, nalogodavac je dužan, ako ovi izdaci nisu bili obuhvaćeni jednom ukupnom svotom (forfaitni stav), nadoknaditi mu isplaćene iznose.

Zabrana i druge mjere ne utiču na pravo špeditera prema nalogodavcu, pa mu i u ovakvim slučajevima sva njegova prava na naknadu ostaju netaknuta.

Račun špeditera plativ je u roku od osam dana po prijemu, ako nije drugačije dogovoreno. Prigovori na račun imaju se staviti u istom roku.

Kada se prigovorom osporava samo dio računa, nesporni dio plativ je u roku od osam dana.

Kada špediter u izvršenju naloga predujmi vlastita sredstva ima pravo na posebnu proviziju za izdatu gotovinu, čija se visina utvrđuje tarifom, odnosno sporazumom sa nalogodavcem.

XVII- PRAVA I OBAVEZE ŠPEDITERA

1.1 Špediter je dužan voditi računa o interesima naručioca. Isti je također dužan prekontrolisati dodijeljeni nalog u cilju utvrđivanja da li u istom postoje očigledni nedostaci i odmah obavijestiti naručioca o svim okolnostima koje su mu poznate, a koje bi mogle predstavljati rizik za izvršenje naloga. Ako to situacija zahtjeva, dužan je preuzeti odgovarajuće upute.

1.2 Špediter je dužan pobrinuti se da vozila koja se koriste za transport, oprema za osiguranje tereta te oprema za utovar (ukoliko je prethodno dogovoreno njeno korištenje) budu u tehnički besprijekornom stanju, u skladu sa zakonskim odredbama i zahtjevima predviđenim ugovorom o prijevozu dotične vrste robe. Vozila i sredstva za utovar moraju biti opremljeni uobičajenim uređajima i opremom ili podvrgnuti postupcima za zaštitu robe od opasnosti, što posebno važi za opremu za osiguranje tereta. Vozila koja se koriste moraju imati motore sa niskim emisijama štetnih tvari, reduciranom bukom i koji štede energiju.

1.3 Špediter je dužan angažovati pouzdane vozače koji su stručno osposobljeni i u stanju adekvatno odgovoriti na zahtjeve posla. Vozači moraju biti zaposleni u skladu sa zakonom i u slučaju potrebe posjedovati i certifikat osposobljenosti za profesionalne vozače.

1.4 Špediter je dužan da se na poslovnoj lokaciji treće strane pridržava kućnih pravila o kojima je obaviješten, te propisa kompanije ili gradilišta koja se tamo primjenjuju.

1.5 Špediter ima pravo da u cilju učešća u carinskom postupku zahtjeva izdavanje pismene punomoći, koja bi mu omogućila neposredno zastupanje klijenta.

1.6 Ako je špediter dobio nalog da izvrši prekogranični transport robe ili obavi carinjenje pri uvozu ili izvozu robe, predmetni radni nalog mora, u slučaju nedoumice, uključivati i carinski ili drugi zakonom propisan tretman robe, ako prekogranični transport do odredišta nije moguće izvršiti bez navedenih postupaka.

Špediter pritom može

1.6.1 otvarati ambalažu ako je to potrebno radi obavljanja zakonom propisane inspekcije (npr. ako je špediter ovlašten predstavnik), te nakon toga preduzeti sve potrebne mjere za realizaciju naloga, npr. prepakovati robu,

1.7 U slučaju oštećenja robe ili štete uzrokovane kašnjenjem, špediter je dužan, na zahtjev naručioca ili primaoca, istom odmah dostaviti sve podatke koji su mu poznati i potrebni za realizaciju zahtjeva za odštetu.

1.8 U slučaju da o tome nije sklopljen izričiti sporazum, nalog koji je izdat špediteru ne uključuje

1.8.1 obezbjeđivanje i zamjenu paleta ili drugih sredstava za utovar,

1.8.2 utovar i istovar robe, osim ako okolnosti ili običaji ne nalažu drugačije,

1.8.3 Ako je u slučaju odstupanja od narudžbe, Naručilac predao jedan ili više dodatnih paketa

te ako je špediter iste i prihvatio, špediter i naručilac će o navedenom dodatnom teretu zaključiti novi ugovor o uslugama transporta.

Odredbe izvornog ugovora o uslugama transporta primjenjuju se na povrate ili skrivene dodatne terete, pod uslovom da o tome ne postoje odgovarajući sporazumi koji odstupaju od navedenog pravila.

1.9 Dalje obaveze vršenja usluga i informisanja, npr. obaveze koje obuhvataju mjere koje se poduzimaju u sklopu upravljanja kvalitetom i njihovo pridržavanje (inspekcije), te sistem nadzora i ocjenjivanja kao i ključne pokazatelje učinka, zahtijevaju da se o istima sklopi odgovarajući izričiti sporazum.

XVIII – ODGOVORNOST ŠPEDITERA

Član 1.

Špediter je dužan u svakoj prilici postupiti kako to zahtijevaju interesi nalogodavca i s pažnjom dobrog privrednika.

Kada je ugovorom o špediciji određena jedna ukupna svota (kompletan forfaitni stav za sve faze špedicije, odnosno transporta) za izvršenje cjelokupnog naloga o špediciji robe, ona obuhvata kompletnu naknadu za sve usluge, tj. naknadu po osnovu špedicije, naknadu za prevoz, te naknadu ostalih troškova.

U ostalim slučajevima špediter odgovara za izbor prijevoznika, te za izbor drugih lica sa kojim je u izvršenju naloga zaključio ugovor (skladištenje robe i sl.), ali ne odgovara i za njihov rad, izuzev ako je tu odgovornost preuzeo ugovorom.

U ovim slučajevima špediter je dužan poduzeti sve potrebne mjere radi osiguranje nalogodavčevog prava na naknadu štete.

Špediter koji izvršenje cjelokupnog naloga povjeri drugom špediteru, umjesto da ga sam izvrši, odgovara za njegov rad.

Ako špediter obavlja sam i druge poslove obuhvaćene nalogom, običajima ili općim uvjetima ima pravo i obaveze koji proizilaze iz takve vrste poslova.

Ako nalog sadrži izričito ili prešutno ovlaštenje špediteru da povjeri izvršenje naloga drugom špediteru ili ako je očigledno u interesu nalogodavca, špediter odgovara samo za njegov izbor, osim ako je preuzeo odgovornost za njegov rad.

Član 2.

Špediter odgovara za broj komada kao i za oznake koleta, ukoliko su vidljive. Špediter ne odgovara za težinu, kubaturu, kvalitet, sadržinu i vrijednost robe.

Smatra se da je usluga špeditera ispravno izvršena ako je pošiljka dalje otpremljena u onom stanju u kojem je primljena.

Špediter ne odgovara za štetu nastalu uslijed više sile ili svojstva same robe.

Član 3.

Špediter ne odgovara za netačno obračunate vozarine, kao i carinske i druge javne pristojbe. On je dužan podnijeti reklamaciju samo ako to nalogodavac izričito traži. U tom slučaju nalogodavac je dužan predati špediteru transportna, carinska i druga dokumenta potrebna za podnošenje reklamacije.

Špediter je dužan otpremiti nalogodavcu dokumenta u roku od tri dana po njegovom prijemu.

Član 4.

Špediter može, ukoliko je to objektivno moguće, a po traženju nalogodavca na trošak, za račun i uz rizik nalogodavca podnijeti odštetni zahtjev i voditi spor protiv lica sa kojim je sklopio ugovor o izvršavanju naloga za špediciju robe.

XIX – ZALOG I ZADRŽAVANJE

Član 1.

Radi osiguranja naplate svojih potraživanja nastalih u vezi sa ugovorom o špediciji, špediter ima pravo zaloge i zadržavanja na robi predatoj radi otpremanja i u vezi sa otpremanjem sve dok je drži ili dok ima ispravu pomoću koje može sa takvom robom raspolagati.

Kada je u izvršenju špedicije sudjelovao i drugi špediter, on je dužan brinuti se o naplati potraživanja, te o ostvarivanju prava zaloge prethodnih špeditera.

Ako drugi špediter isplati špediterova potraživanja prema nalogodavcu, ta potraživanja i špediterova prava zaloge prelaze na njega po samom zakonu. To isto biva ako drugi špediter isplati potraživanja prijevoznika.

Član 2.

Kada je po dispoziciji nalogodavca roba stavljena na raspolaganje trećem licu, ili se ima predati trećem licu, špediter se može koristiti pravom zaloge za potraživanja prema trećim licima samo ako je potraživanje u vezi sa robom koju špediter drži po pomenutom osnovu.

XX -KONTAKT OSOBA, ELEKTRONSKA DOKUMENTACIJA I DOKUMENTI

Član 1.

Na zahtjev jedne od ugovornih strana, svaka ugovorna strana će imenovati jednu ili više osoba za kontakt u svrhu prijema informacija, izjava i upita u vezi sa izvršenjem ugovora te drugoj strani saopštiti njihova imena i kontakt-adrese. Navedene informacije se u slučaju promjena moraju ažurirati. Ako jedna od strana ne navede osobu za kontakt, osobom za kontakt smatra se lice koje je za navedenu stranku zaključilo ugovor o uslugama transporta.

Obaveze informisanja koje nisu sadržane u relevantnim zakonskim propisima, npr. informisanje o mjerama koje je špediter preduzeo u slučaju kvarova, a posebno u slučaju predstojećih

kašnjenja u prijemu ili isporuci, te o slučajevima prepreka koje nastanu pri transportu ili dostavi, oštećenja robe ili drugih ometanja pri realizaciji posla (koncept hitne situacije) zahtijevaju da se o istima sklopi odgovarajući izričiti sporazum.

Član 2.

Za sve ugovorne izjave koje eventualno budu date od strane osoblja u skladištu i voznog osoblja potrebna je saglasnost druge ugovorne strane kako bi iste bile učinkovite, pod uslovom da u vezi s tim ne postoje odgovarajući sporazumi koji odstupaju od navedenog pravila.

Član 3.

Naručilac je dužan omogućiti da utovarivač ili primalac u cilju realizacije ugovora o uslugama transporta u ime naručioca može dati izjave koje su potrebne na mjestu utovara ili istovara te izvršiti potrebne faktičke radnje kao što je predaja ili preuzimanje robe.

Član 4.

Između klijenta i špeditera, ugovorne strane će podatke o pošiljci, uključujući i fakture prosljeđivati ili primiti putem EDI (elektronska razmjena podataka)/DFÜ (daljinski prijenos podataka) pod uslovom da je navedeni postupak prethodno dogovoren. Strana koja prosljeđuje podatke snosi rizik od gubitka istih, te odgovornost za potpunost i ispravnost poslatih podataka.

Član 5.

U slučaju sklapanja sporazuma u skladu sa tačkom 5.4, strane će obezbijediti da njihov vlastiti IT-sistem bude funkcionalan i da se sprovedu uobičajene sigurnosne i kontrolne mjere kako bi se elektronička razmjena podataka zaštitila od neovlaštenog pristupa treće strane te od eventualnih izmjena i gubitka podataka prosljeđenih elektronskim putem. Svaka strana je dužna₃

blagovremeno obavijestiti drugu stranu o promjenama u svom IT-sistemu koje mogu uticati na elektronsku razmjenu podataka.

Član 6.

Dokumenti koji su sačinjeni elektronskim ili digitalnim putem, a posebno dokumenti o izvršenoj isporuci, imaju isti status kao i dokumenti u pismenoj formi.

Osim toga, svaka strana ima pravo da elektronskim ili digitalnim putem arhivira pisana dokumenta te da uništi originale uz pridržavanje relevantnih zakonskih propisa.

6.1. Obaveze naručioca u vezi sa pakovanjem i označavanjem

6.1.1. Dužnost naručioca je da robu zapakuje i, ako je potrebno, da je označi odgovarajućim jasnim i dugotrajnim oznakama u cilju rukovanja robom u skladu sa nalogom. Stare oznake treba ukloniti ili učiniti neprepoznatljivim.

6.2 Osim toga, naručilac je dužan

6.2.1 da označi pakete koji pripadaju jednoj pošiljci tako da se jasno može prepoznati da isti pripadaju jednoj cjelini,

6.2.2 te da po potrebi uredi pakete na takav način da pristup njihovom sadržaju nije moguć bez ostavljanja vanjskih vidljivih tragova.

Član 7.

Obaveze špeditera po pitanju obezbjeđenja i kontrole tereta

7.1 U slučaju da se utovar ili istovar vrši na više od jednog mjesta predviđenog za utovar ili istovar, špediter će se, nakon okončanja utovara robe u skladu sa sigurnosno-transportnim kriterijima, pobrinuti da bezbjednost tereta bude zagarantovana sve do posljednje stanice za istovar.

7.2 Špediter je dužan izvršiti provjere na svakoj priključnoj stanici. Također je dužan prekontrolisati da li je teret kompletan, da li je u pitanju tražena roba (identitet robe), da li postoje vanjska vidljiva oštećenja etiketa, plombi i zatvarača te dokumentirati eventualne nepravilnosti.

Član 8.

Priznanica/Potvrda

8.1 Špediter je dužan potvrditi preuzimanje robe, eventualno uz rezervacije.

U slučaju da dođe do određenih nedoumica, špediter putem prijemne priznanice (potvrde o preuzimanju) može potvrditi samo broj komada i vrstu paketa, ali ne i njihov sadržaj, vrijednost, težinu ili količinu koja je eventualno navedena na drugi način.

8.2 Ako su jedinice tereta smještene u vozilo već pri predutovaru ili ako se radi o zatvorenim jedinicama kao što su kontejneri ili zamjenjivi nosači, te ako su od strane naručioca podaci kao što su otpremnice, potvrde špeditera o preuzimanju robe, tovarni listovi i tovarni listovi u pomorskom saobraćaju, potvrde o teretu ili teretnice.

8.3. Potvrda o preuzimanju ili prijemu može se izdati i elektronski ili digitalno, osim ako naručilac ne zatraži izdavanje tovarnog lista, tovarnog lista u pomorskom saobraćaju, potvrde o teretu ili teretnice.

Član 9.

Uputstva

Špediter je dužan da se u vezi sa robom pridržava svih uputstava koja su mu data nakon zaključenja ugovora, osim ako izvršenje dotičnog uputstva može nanijeti štetu poslovanju njegovog preduzeća, naručiocu ili primaocu drugih pošiljaka. Ako špediter ne namjerava da se

pridržava nekog od uputstava koje je dobio, dužan je o tome odmah obavijestiti osobu koja mu je dala navedeno uputstvo.

Član 10.

Transfer tereta, plaćanje pouzecom

Eventualna obavijest od strane naručioca u kojoj se navodi da se nalog ima izvršiti uz naplatu ili npr. u skladu sa smjernicama „Incoterms“ za račun primaoca ili trećeg lica, ne utiče na obavezu naručioca koju isti ima prema špediteru, a tiče se plaćanja naknade i drugih troškova (vozarina, carina i drugi troškovi).

Kao potvrde o preuzimanju ili isporuci robe služe svi potpisani dokumenti kojima se može dokazati realizacija dodijeljenog naloga.

Ako je naručilac preuzeo obavezu utovara ili istovara robu, dužan je da se pridržava dogovorenih termina utovara ili istovara. Ako navedeno nije dogovoreno dužan je da se pridržava termina koji se smatraju primjerenim.

Ako je u sklopu drumskog transporta roba ugovoren termin ili vremenski okvir za isporuku vozila ili ako je špediter najavio navedeni termin ili vremenski okvir, a da pritom naručilac, utovarivač ili primalac u vezi s tim nemaju prigovora, period utovara ili istovara u slučaju potpunog tovarjenja vozila (što ne važi za robu čija je karakteristika sipljivost, odn. za robu koja se može prosuti) za vozila ukupne dozvoljene mase 40 tona će paušalno iznositi maksimalno 2 sata za utovar ili istovar, neovisno od broja pošiljaka po mjestu utovara ili istovara. U slučaju vozila sa manjom ukupnom masom navedena vremena se skraćuju u pojedinačnim slučajevima za odgovarajući obim koji se smatra primjerenim.

10.1. Vrijeme utovara ili istovara počinje dolaskom vozila na mjesto utovara ili istovara (npr. prilikom obavještanja portira) i završava se kada naručilac ili primalac u potpunosti ispune svoje obaveze.

Ako je ugovoreno određeno vrijeme za pozicioniranje vozila na mjestu utovara ili istovara, vrijeme utovara ili istovara neće početi prije vremena ugovorenog za pozicioniranje.

10.2. Ako je vrijeme utovara ili istovara prekoračeno na osnovu sporazuma sadržanog u ugovoru ili iz razloga koji se ne mogu ubrojiti u sferu rizika špeditera, naručilac je dužan špediteru platiti ugovorenu naknadu za ležarinu. Ukoliko visina ležarine nije ugovorena, naručilac istu plaća u iznosu koji se smatra primjerenim.

10.3. Gore navedene odredbe će imati odgovarajuću primjenu ako je špediter dužan utovariti ili istovariti robu, te ako je naručilac je isključivo dužan pripremiti robu za utovar ili je preuzeti nakon istovara.

XXI - SPRIJEČENOST ZA OBAVLJANJE POSLA, VIŠA SILA

Član 1.

Ako špediter nije u mogućnosti preuzeti robu ili istu preuzeti blagovremeno, dužan je da o svojoj spriječenosti neodložno obavijesti naručioca i da od njega primi odgovarajuća uputstva

Član 2.

U slučaju spriječenosti za obavljanje posla koja se ne može pripisati području rizika neke od ugovornih strana, ugovorne strane se oslobađaju njihovih obaveza vršenja usluga za vrijeme trajanja navedene prepreke u onolikom obimu, koliki je obim djelovanja dotične prepreke.

Takve prepreke u radu uključuju slučajeve više sile, nemire u društvu, ratne operacije ili terorističke akte, štrajkove i isključenja s rada, blokade transportnih puteva i druge nepredvidive i neizbježne događaje s teškim posljedicama.

U slučaju ometanja u izvršenju posla, svaka pogođena ugovorna strana je dužna da o tome

odmah obavijesti drugu stranu; osim toga špediter je dužan da u vezi s tim preuzme odgovarajuća uputstva od strane naručioca.

Član 3.

Isporuka

3.1 Ako po dolasku na mjesto istovara, bude očigledno da se istovar neće moći izvršiti unutar roka predviđenog za istovar špediter je dužan da o tome odmah obavijesti naručioca i da preuzme odgovarajuća uputstva.

Ako špediter nije u mogućnosti da ispoštuje ugovoreno vrijeme izvršenja usluge ili (u nedostatku odgovarajućeg konkretnog dogovora o tome) razumno vrijeme koje je potrebno za isporuku robe, dužan je preuzeti upute od svog naručioca ili primaoca.

3.2 Ako se primalac ne može pronaći u svom stanu, u poslovnom prostoru ili u zajedničkom stambenom objektu u kojem primalac živi, roba se može isporučiti drugim licima, pod uslovom da ne postoji očigledna sumnja da ista imaju pravo da prime pomenutu robu. To znači da se roba može isporučiti

3.2.1 u stanu primaoca, pri čemu će se predati nekom od punoljetnih članova porodice, zaposlenom licu koje pripada porodici ili punoljetnom stalnom sustanaru,

3.2.2 a u poslovnom prostoru primaoca licu koje je u istom zaposleno,

3.2.3 te u objektima kolektivnog stanovanja, rukovodiocu objekta ili ovlaštenom .

3.3 Ako je špediter postigao dogovor sa naručiocem ili primaocem prema kojem će se isporuka obaviti bez fizičke primopredaje primaocu (npr. noćna, garažna ili isporuka na pokretnoj traci), isporuka se smatra obavljenom kada je roba faktički stavljena na raspolaganje na dogovorenoj lokaciji.

3.4 Isporuka se može odvijati samo pod nadzorom naručioca, primaoca ili treće strane ovlaštene za prijem robe.

XXII - OBAVEZE ŠPEDITERA U VEZI SA OBAVJEŠTAVANJEM I PREDAJOM TRAŽENIH STVARI

Član 1.

Špediter je dužan da naručiocu pruži potrebne informacije, da ga na odgovarajući zahtjev obavijesti o statusu posla te da nakon njegove realizacije položi račune za rezultate istog; isti je, međutim, dužan staviti na raspolaganje informaciju o nastalim troškovima, samo ako je u tom poslu djelovao za račun naručioca.

Član 2.

Špediter je dužan uručiti naručiocu sve stvari koje je zaprimio u cilju realizacije posla kao i sve ono što dođe u njegov posjed za vrijeme vršenja dotične djelatnosti. Ugovorom nije zabranjeno, u skladištima trećih lica. Ako špediter izvrši skladištenje robe u skladištu trećeg lica, dužan je odmah u pisanoj formi obavijestiti naručioca o imenu vlasnika skladišta i mjestu skladištenja ili, ako mu je izdata potvrda o skladištenju, špediter je dužan da na istoj ostavi zabilješku o tome.

Član 3.

Špediter je odgovoran za pravilno servisiranje i održavanje skladišnih prostorija i drugih skladišnih površina, prilaznih puteva koji vode do prostora preduzeća te za zaštitu robe, posebno od krađe. Ako postoji namjera za poduzimanje nekih dalekosežnijih sigurnosnih mjera, npr. mjera koje nisu predviđene zakonskim propisima o zaštiti od požara, za isto je potreban izričit sporazum između stranaka.

Član 4.

Preuzimanje robe na skladištenje počinje u trenutku početka istovara vozila od strane špeditera, a dostava robe špediteru završava u trenutku završetka utovara od strane špeditera,

Član 5.

Ako se upravljanje zalihama vrši putem sistema upravljanja skladištem špeditera, svake godine će se vršiti fizička inventura. Po nalogu naručioca, špediter će izvršiti dalje fizičke inventure uz naknadu troškova istih.

Član 6.

Ako mu odgovarajuća sredstva budu na raspolaganju, špediter se obavezuje da će prilikom preuzimanja robe izvršiti ulaznu inspekciju po pitanju vrste, količine i karakteristika robe, znakova, brojeva, broja paketa i vanjskih prepoznatljivih oštećenja.

Član 7.

U cilju obezbjeđenja robe, kvalifikovano osoblje špeditera mora vršiti redovne kontrole.

Član 8.

U slučaju da u određenim uskladištenim količinama dio robe nedostaje te u slučaju da postoji bojazan da na robu mogu nastati neželjene promjene, špediter je dužan o tome odmah obavijestiti naručioca i preuzeti odgovarajuće upute.

Član 9.

Za uvođenje eventualnih daljnjih obaveza vršenja usluga i informisanja, potreban je izričit sporazum između stranaka.

Ugovorenom naknadom, koja obuhvata troškove transporta i skladištenja, pokrivat će se sve usluge koje se pružaju prema ugovoru o uslugama transporta. Ne priznaju se prava na dodatna potraživanja za troškove koji eventualno nastanu u redovnom toku transporta ili skladištenja, a koji su se mogli predvidjeti u trenutku podnošenja ponude, osim ako je između stranaka dogovoreno neko drugačije pravilo. Greške u proračunu padaju na teret osobe koja vrši proračun.

Član 10.

Ako bude neophodno, naručilac je dužan zapakovati i označiti robu te dostaviti dokumente i sve podatke koji su špediteru potrebni za pravilno skladištenje robe.

Član 11.

Skladištenje se vrši po izboru špeditera u njegovom vlastitom skladištu ili, ukoliko isto ugovorom nije zabranjeno, u skladištima trećih lica. Ako špediter izvrši skladištenje robe u skladištu trećeg lica, dužan je odmah u pisanoj formi obavijestiti naručioca o imenu vlasnika skladišta i mjestu skladištenja ili, ako mu je izdata potvrda o skladištenju, špediter je dužan da na istoj ostavi zabilješku o tome.

XXIII – POTRAŽIVANJE TROŠKOVA I PRAVA NA OBEŠTEĆENJE

Špediter ima pravo na naknadu onih troškova koje je imao u toku vršenja usluge i koje u datim okolnostima imao pravo smatrati potrebnim, pri čemu isti nisu nastali njegovom krivicom. Ovo pravilo posebno važi za troškove saniranja opšte havarije, troškove zadržavanja ili ležarine, te prepakivanja u cilju zaštite robe.

Ako naručilac naloži špediteru da preuzme robu, te ako pri isporuci robe od špeditera bude zahtijevano izmirenje vozarine, plaćanja pouzećem, carine, poreza ili drugih troškova odn. izdataka, špediter ima pravo, ali nije dužan da od naručioca traži nadoknadu istih, pod uslovom da je u datim okolnostima imao pravo da dotične troškove smatra potrebnim. Navedeno pravilo važi ako ne postoji neki drugi sporazum kojim se utvrđuje drugačije postupanje.

Na odgovarajući zahtjev, naručilac je dužan osloboditi špeditera troškova kao što su potraživanja vozarine, takse za postupke saniranja opšte havarije, carine, porezi i druge dažbine čije plaćanje se zahtijeva od špeditera, posebno ako špediter obnaša ulogu lica koje ovlašteno za raspolaganje robom ili posjednika robe treće strane, osim ako su ti troškovi nastali krivicom špeditera.

XXIV - RAČUNI, STRANE VALUTE

U cilju realizacije zahtjeva za nadoknadu troškova postavljenih od strane špeditera, potrebno je dostaviti račun ili potvrdu o uplati koji zadovolj-avaju odgovarajuće zakonske kriterije. Da bi određeni račun dospio na naplatu nije potrebno priložiti potvrdu o izvršenju isporuke, osim ako u međuvremenu nije sklopljen sporazum koji odstupa od ovog pravila. Navedena odredba važi samo za slučajeve kada dotična isporuka nije predmet spora.

Špediter ima pravo da po svom izboru od stranih naručilaca ili primalaca zahtjeva plaćanje u njihovoj nacionalnoj valuti ili u eurima.

Ako špediter duguje iznose u stranoj valuti ili ako bude vršio obračune u devizama, ima pravo da zahtijeva plaćanje u stranoj valuti ili u eurima. Ukoliko isti zatraži plaćanje u eurima, konverzija će se izvršiti po kursu koji je službeno utvrđen na dan uplate od strane špeditera, o čemu špediter mora dostaviti dokaz.

Za uvođenje plaćanja po sistemu bonifikacije (knjižnog odobrenja) potreban je izričiti sporazum između stra

ZAVRŠNE ODREDBE

Obje strane se obavezuju da će se pridržavati zakonskih propisa koji važe za njihovo preduzeće. Obje strane podržavaju i poštuju principe globalnog dogovora u skladu sa nacionalnim zakonima i običajima. Obje strane posebno naglašavaju da u svojim preduzećima

Broj : VTK / STK – 492/02
Sarajevo, decembra/prosinca 2002. godine

PREDJSJEDNIK
Mustafa Ahatović, s.r.